

Przeciwdziałanie marnowaniu żywności z perspektywy prawnej

Michał Tracz

Radca prawny

szkolenie organizowane przez

Związek Polskich Przetwórców Mleka

28 listopada 2024 r.

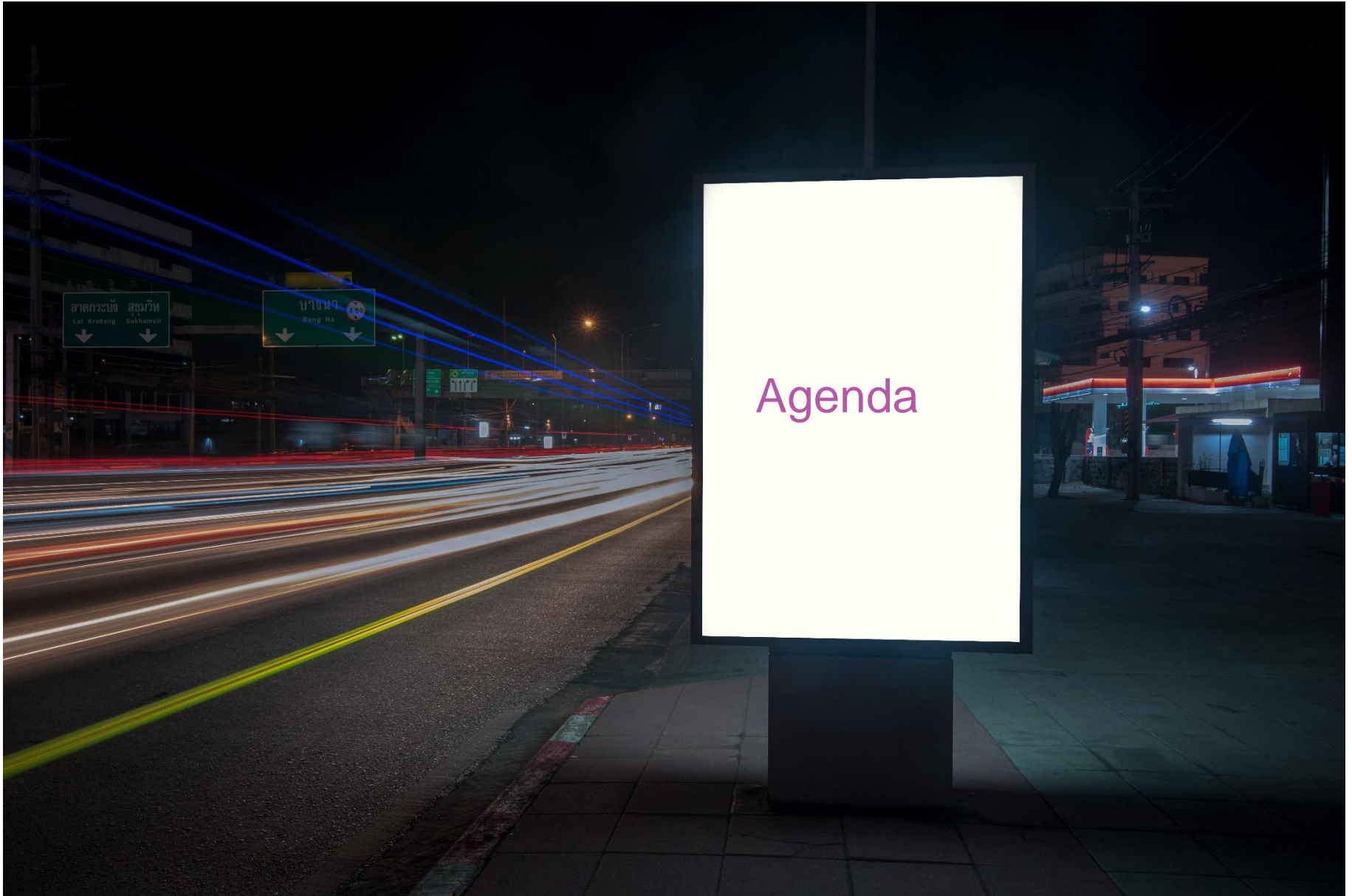

Dzień dobry!

Michał Tracz

Partner
Radca prawny
michal.tracz@krklegal.pl
+48 517 328 870

Przeciwdziałanie marnowaniu żywności z perspektywy prawnej

Zakres szkolenia:

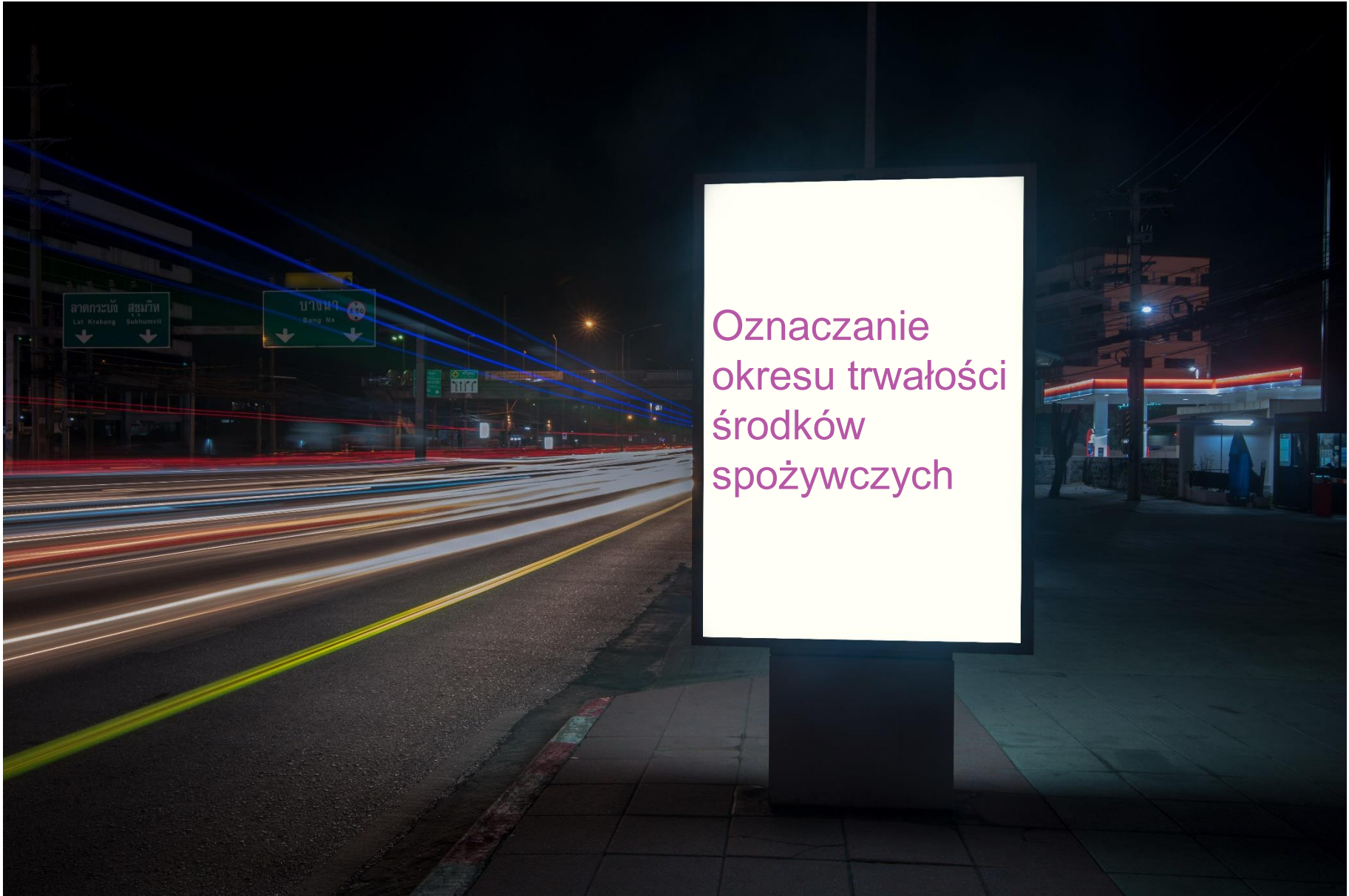
- Omówienie kluczowych przepisów dotyczących przeciwdziałania marnowania żywności w szerokim ujęciu oraz kwestii praktycznych z nimi związanych m.in.:
 - polska Ustawa o przeciwdziałaniu marnowania żywności
 - terminy przydatności surowców – praktyka organów IJHARS oraz orzecznictwo sądowe
 - znakowanie datą ważności produktu końcowego
 - przekazywanie darowizn żywności, w tym bankom żywności
 - wykorzystywanie pozostałości technologicznych powstających w procesie produkcyjnym
- Planowane zmiany prawne oraz możliwe skutki dla działalności w sektorze przetwórstwa mlecznego
- Sesja pytań i odpowiedzi

Marnotrawienie żywności – uwagi wstępne

- UE – co roku wyrzuca się prawie 59 mln ton żywności → 131 kg/osobę*
- 132 mld EUR – roczne straty dla gospodarki generowane przez marnowanie żywności*
- Marnotrawienie żywności jako zagadnienie:
 - społeczne i etyczne
 - biznesowe
 - prawne
- Różne etapy procesu produkcji i dystrybucji żywności oraz ich specyfika w kontekście marnotrawienia żywności

* Źródło: <https://www.consilium.europa.eu/pl/policies/food-waste/>

Oznaczenie
okresu trwałości
środków
spożywczych

Rozporządzenie 1169/2011 ws. przekazywania konsumentom informacji na temat żywności (1)

- Kluczowa definicja → „**data minimalnej trwałości środka spożywczego**” - oznacza datę, do której dany środek spożywczy zachowuje swoje szczególne właściwości pod warunkiem jego właściwego przechowywania
- Wśród danych szczegółowych, których podanie jest obowiązkowe:
 - „data minimalnej trwałości lub termin przydatności do spożycia”
- W przypadku środków spożywczych, które z mikrobiologicznego punktu widzenia szybko się psują i z tego względu już po krótkim czasie mogą stanowić bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia ludzkiego, datę minimalnej trwałości zastępuje się **terminem przydatności do spożycia**. Po upływie terminu przydatności do spożycia środek spożywczy jest uznawany za niebezpieczny zgodnie z art. 14 ust. 2-5 rozporządzenia (WE) nr 178/2002
- Sposób podawania daty → Załącznik X Rozporządzenia 1169/2011

Rozporządzenie 1169/2011 ws. przekazywania konsumentom informacji na temat żywności (2)

- Wybrane zasady podawania daty minimalnej trwałości/terminu przydatności do spożycia
 - Data minimalnej trwałości - datę poprzedza sformułowanie:
 - „**Najlepiej spożyć przed ...**” - gdy data zawiera oznaczenie dnia,
 - „**Najlepiej spożyć przed końcem ...**” - w innych przypadkach;
 - Termin przydatności do spożycia poprzedza go sformułowanie:
 - „**Należy spożyć do ...**”

Okres trwałości a zafałszowanie (1)

- Ryzyko uznania za artykuł rolno-spożywczy zafałszowany
- Ustawa o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych:

artykuł rolno-spożywczy zafałszowany - produkt, którego skład jest niezgodny z przepisami dotyczącymi jakości handlowej poszczególnych *artykułów rolno-spożywczych*, albo produkt, w którym zostały wprowadzone zmiany, w tym zmiany dotyczące oznakowania, mające na celu ukrycie jego rzeczywistego składu lub innych właściwości, jeżeli niezgodności te lub zmiany w istotny sposób naruszają interesy konsumentów finalnych, w szczególności jeżeli:

- a) dokonano zabiegów, które zmieniły lub ukryły jego rzeczywisty skład lub nadały mu wygląd produktu zgodnego z przepisami dotyczącymi jakości handlowej,
- b) w oznakowaniu podano nazwę niezgodną z przepisami dotyczącymi jakości handlowej poszczególnych *artykułów rolno-spożywczych* albo niezgodną z prawdą,
- c) **w oznakowaniu podano niezgodne z prawdą dane w zakresie składu, pochodzenia, terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości, zawartości netto lub klasy jakości handlowej;**

Okres trwałości a zafałszowanie (2)

- Ustawa o bezpieczeństwie żywności i żywienia:

środek spożywczy zafałszowany - środek spożywczy, którego skład lub inne właściwości zostały zmienione, a konsument nie został o tym poinformowany w sposób określony w przepisach rozporządzenia nr 1169/2011, albo środek spożywczy, w którym zostały wprowadzone zmiany mające na celu ukrycie jego rzeczywistego składu lub innych właściwości; środek spożywczy jest środkiem spożywczym zafałszowanym, w szczególności jeżeli:

[...]

d) niezgodnie z prawdą podano jego nazwę, skład, datę lub miejsce produkcji, **termin przydatności do spożycia lub datę minimalnej trwałości** albo w inny sposób nieprawidłowo go oznakowano

- wpływając przez te działania na bezpieczeństwo środka spożywczego

Okres trwałości a zafałszowanie (3)

- Sankcje
 - Ustawa o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych:

Kto: [...] wprowadza do obrotu artykuły rolno-spożywcze zafałszowane, podlega karze pieniężnej w wysokości nie wyższej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, nie niższej jednak niż 1000 zł

- Ustawa o bezpieczeństwie żywności i żywienia:
 1. Kto produkuje lub wprowadza do obrotu środek spożywczy zepsuty **lub zafałszowany**,
podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.
 2. Jeżeli sprawca dopuszcza się przestępstwa określonego w ust. 1 w stosunku do środków spożywczych o znacznej wartości,
podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 3.

Surowce – wybrane aspekty prawne (1)

- Czym jest surowiec z perspektywy prawa żywnościowego?
- Art. 52 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia - środki spożywcze oznakowane datą minimalnej trwałości lub terminem przydatności do spożycia mogą znajdować się w obrocie do tej daty lub terminu.
- Sankcja
- Kto:
 - 1) używa do produkcji lub wprowadza do obrotu środek spożywczy po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości, [...]
podlega karze grzywny.
 2. Jeżeli sprawca dopuszcza się czynu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, w stosunku do środków spożywczych po upływie ich terminu przydatności do spożycia, o znacznej wartości, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.
- Praktyka podejścia organów

Surowce – wybrane aspekty prawne (2)

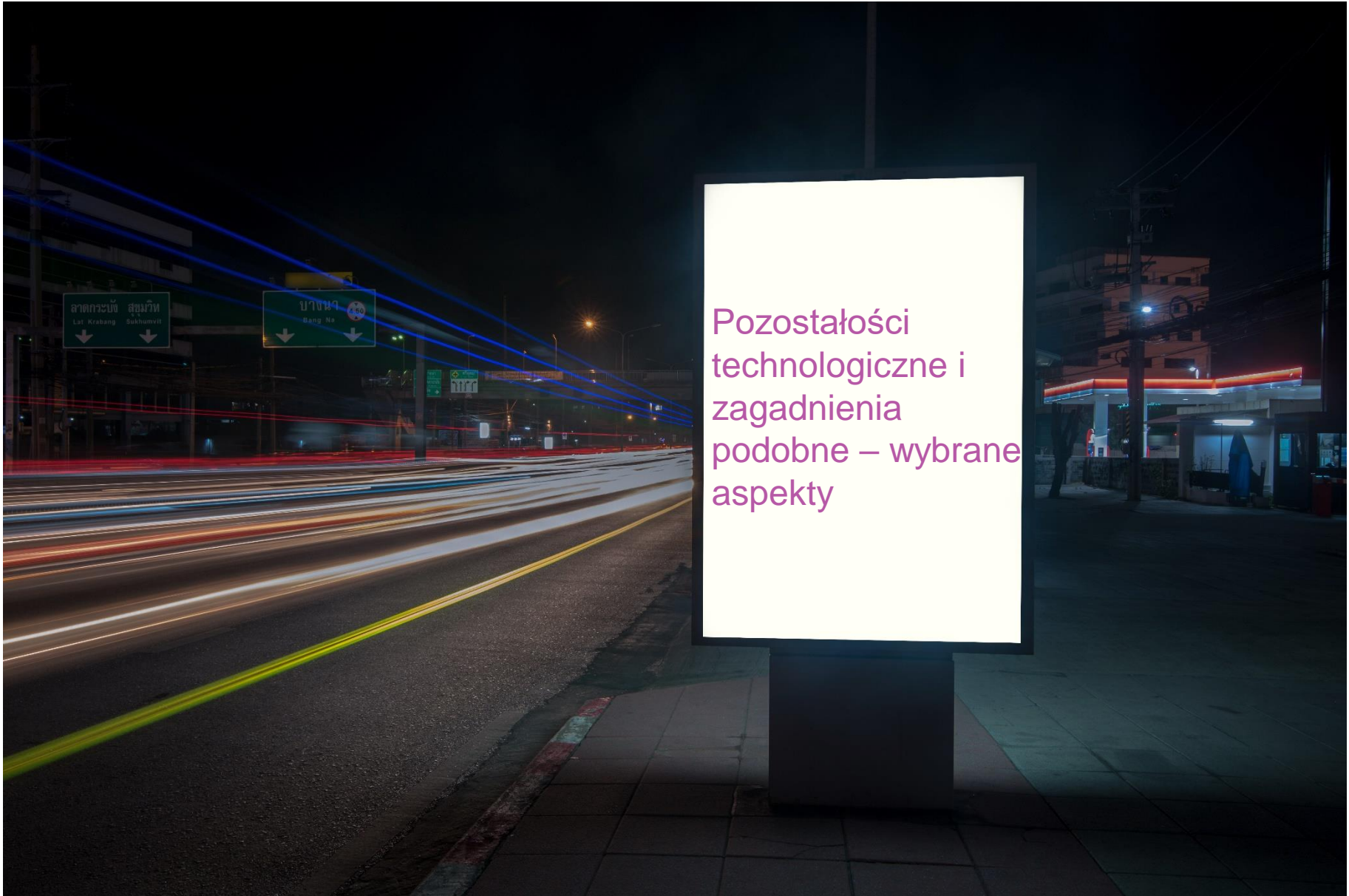
- **Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 15 marca 2023 r. II GSK 143/20**
- „Jeżeli zatem produkt finalny powstaje w wyniku zmieszania poszczególnych surowców, bez poddawania ich jakimkolwiek procesom technologicznym, które zmieniałyby ich właściwości i wydłużałyby terminy trwałości, należy przyjąć, że data minimalnej trwałości produktu finalnego lub data przydatności do spożycia jest taka jak data minimalnej trwałości /przydatności do spożycia surowców wchodzących w jego skład. Ze względu na bezpieczeństwo żywności nie ma na tę konstatację wpływu to, czy surowce znajdują się w sprzedaży dla producentów, czy dla konsumentów. Dlatego należy uznać, że oznaczenie produktu finalnego datą późniejszą niż data widniejąca na opakowaniach surowców użytych do jego powstania jest oznakowaniem niewłaściwym. Faktyczny okres ich trwałości/przydatności jest bowiem krótszy niż data wskazana na opakowaniu produktu finalnego, a zatem produkt finalny nie może znajdować się w obrocie po upływie terminów właściwych dla surowców, co wynika z art. 52 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia.”

Surowce – wybrane aspekty prawne (3)

- **Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 5 grudnia 2023 r. (II GSK 1451/19)**
- „Zdaniem NSA samo przeanalizowanie dokumentów odnoszących się do *surowców* użytych do wytworzenia partii herbaty poddanej kontroli, bez analizy procesu wytwarzania tej partii herbaty i bez ustalenia jednoznacznych właściwości fizykochemicznych czy organoleptycznych artykułu rolno-spożywczego na datę jego wytworzenia oraz na datę wskazaną na oznakowaniu nie może stanowić wystarczającej podstawy do postawienia tezy o niezgodnym z prawdą oznakowaniu partii herbaty w zakresie daty minimalnej trwałości. Przedstawione w tym zakresie stanowisko organu, zaakceptowane przez Sąd pierwszej instancji, nie zostało poparte żadnymi badaniami. Przypomnieć bowiem należy, że jakością handlową są cechy artykułu rolno-spożywczego dotyczące jego właściwości organoleptycznych, fizykochemicznych i mikrobiologicznych w zakresie technologii produkcji, wielkości lub masy oraz wymagania wynikające ze sposobu produkcji, opakowania, prezentacji i oznakowania, nieobjęte wymaganiami sanitarnymi, weterynaryjnymi lub fitosanitarnymi.”

Surowce – wybrane aspekty prawne (4)

- **Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 2 marca 2022 r. II OSK 628/19**
- „Należy podkreślić, że adresatami powołanego art. 52 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia są co do zasady sprzedawcy detaliczni produktów objętych przepisami ustawy (sprzedający produkty konsumentom), ale także producenci finalni ww. produktów. To ci ostatni przesądzają bowiem o terminie trwałości produktu lub terminie przydatności do spożycia oznaczając takie daty lub terminy na opakowaniu produktu. Jednak to finalni producenci są odpowiedzialni za takie oznaczenie produktu, aby sprzedawca detaliczny lub konsument nie mieli wątpliwości, że każdy ze składników produktu finalnego jest przydatny do spożycia w terminie lub zachowuje datę ważności zgodnie z oznaczeniem na produkcie finalnym.”
- „(...) należy bowiem przyjąć, że producent finalny jest bezwzględnie związany datami ważności lub terminami przydatności do spożycia określonymi przez producentów półproduktów, tj. wszystkich składników produktu finalnego.”

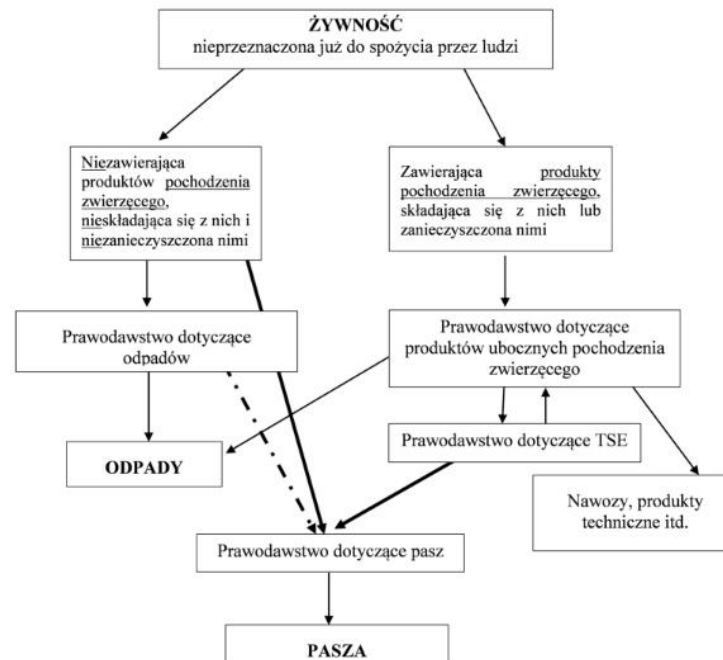
Pozostałości
technologiczne i
zagadnienia
podobne – wybrane
aspekty

Stosowanie jako paszy żywności, która nie jest już przeznaczona dla ludzi (Zawiadomienie KE)

- Zawiadomienie Komisji Wytyczne w sprawie stosowania jako paszy żywności, która nie jest już przeznaczona do spożycia przez ludzi (2018/C 133/02)

Rysunek

Schemat blokowy przedstawiający etapy od żywności do paszy

Legenda: - - - ->: Warunki specjalne

Stosowanie jako paszy żywności, która nie jest już przeznaczona dla ludzi (Zawiadomienie KE) (2)

Żywność, która nie jest już przeznaczona do spożycia przez ludzi składająca się z, zawierająca lub zanieczyszczona przez (!):	Może być wykorzystana bez dalszej obróbki do produkcji karmy dla zwierząt domowych i paszy dla zwierząt futerkowych:	Musi być dalej przetwarzana zgodnie z prawodawstwem dotyczącym produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, aby mogła zostać wykorzystana do produkcji pasz dla zwierząt gospodarskich innych niż zwierzęta futerkowe:	Dopuszczona jako pasza dla następujących zwierząt:
<ul style="list-style-type: none"> — mleko, produkty na bazie mleka, produkty pochodne mleka, — jaja, produkty jajeczne, — miód, — wytopione tłuszcze zwierzęce, — żelatyna/kolagen zwierząt innych niż przeżuwacze, <p>pod warunkiem że materiał pochodzenia zwierzęcego</p> <ul style="list-style-type: none"> — pochodzi z Unii Europejskiej, — został przetworzony zgodnie z przepisami dotyczącymi higieny żywności. 	TAK	NIE	wszystkie zwierzęta
<ul style="list-style-type: none"> — mleko, produkty na bazie mleka, produkty pochodne mleka, — jaja, produkty jajeczne, — miód, — wytopione tłuszcze zwierzęce, — żelatyna/kolagen zwierząt innych niż przeżuwacze, <p>jeśli materiał pochodzenia zwierzęcego NIE został poddany przetwarzaniu (np. jaja spożywcze, surowe mleko, miód, tiramisu zawierające surowe jaja itp.) lub jeśli pochodzi z państw trzecich.</p>	NIE	TAK	wszystkie zwierzęta

Stosowanie jako paszy żywności, która nie jest już przeznaczona dla ludzi (Zawiadomienie KE) (3)

- Przykład:
 - Zgodnie z częścią II sekcja 4 rozdział II załącznika X do rozporządzenia (UE) nr 142/2011, właściwy organ może zezwolić na przetwarzanie, stosowanie i przechowywanie mleka, produktów na bazie mleka i produktów pochodnych mleka, innych niż osad z centrifug lub separatorów, będących materiałami kategorii 3, o których mowa w art. 10 lit. e) rozporządzenia w sprawie produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, oraz mleka, produktów na bazie mleka i produktów pochodnych mleka, o których mowa w art. 10 lit. f) i h) tego rozporządzenia. Przykładowo właściwy organ może zezwolić na bezpośrednią dystrybucję produktów na bazie mleka do niektórych hodowców zwierząt gospodarskich.

Produkty uboczne (1)

- **Produkt uboczny niebędący odpadem** - przedmiot lub substancję powstające w wyniku procesu produkcyjnego, którego podstawowym celem nie jest ich produkcja, uznaje się za produkt uboczny niebędący odpadem, jeżeli łącznie są spełnione następujące warunki:
 - 1) dalsze wykorzystywanie przedmiotu lub substancji jest pewne;
 - 2) przedmiot lub substancja mogą być wykorzystywane bezpośrednio bez dalszego przetwarzania, innego niż normalna praktyka przemysłowa;
 - 3) przedmiot lub substancja są produkowane jako integralna część procesu produkcyjnego;
 - 4) przedmiot lub substancja spełniają wszystkie istotne wymagania, w tym prawne, w zakresie produktu, ochrony środowiska oraz życia i zdrowia ludzi, dla określonego wykorzystania danego przedmiotu lub danej substancji i wykorzystanie takie nie doprowadzi do ogólnych negatywnych oddziaływań na środowisko, życie lub zdrowie ludzi;

Produkty uboczne (2)

5) przedmiot lub substancja spełniają szczegółowe warunki uznania danego przedmiotu lub danej substancji za produkt uboczny, jeżeli zostały one określone w przepisach prawa Unii Europejskiej albo w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 6.

Produkty uboczne – wybrane aspekty proceduralne

- Wytwórca **produktu ubocznego niebędącego odpadem**, jest obowiązany do przedłożenia marszałkowi województwa właściwemu ze względu na miejsce ich wytwarzania zgłoszenia uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny.
- Do zgłoszenia uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny dołącza się dowody potwierdzające spełnienie wspomnianych wcześniej warunków. Dowodami mogą być w szczególności umowy potwierdzające wykorzystanie przedmiotu lub substancji do określonych celów lub potwierdzające właściwości przedmiotu lub substancji wyniki badań, wykonanych przez laboratoria, o których mowa w art. 147a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska
- Marszałek województwa, w drodze decyzji wydawanej po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska właściwego ze względu na miejsce wytwarzania przedmiotu lub substancji, potwierdza spełnienie warunków uznania za produkt uboczny albo stwierdza niespełnienie tych warunków
- Decyzję potwierdzającą spełnienie warunków uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny wydaje się na czas oznaczony, nie dłuższy niż 10 lat

Produkty uboczne – magazynowanie

- Zakaz łącznego magazynowania produktów ubocznych i odpadów, a także magazynowania produktów ubocznych w miejscach przeznaczonych do magazynowania odpadów lub składowania odpadów.
- Przedmioty lub substancje, które przestały spełniać warunki uznania za produkt uboczny są odpadami.

Substancje przeznaczone do użycia jako materiały paszowe

- Ustawy o odpadach nie stosuje się do:
 - substancji, które są przeznaczone do użycia jako materiały paszowe w rozumieniu art. 3 ust. 2 lit. g rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 767/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie wprowadzania na rynek i stosowania pasz (...) i w których skład nie wchodzi produkty uboczne pochodzenia zwierzęcego w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia (WE) nr 1069/2009 oraz które nie zawierają tych produktów.

Ustawa o
przeciwdziałaniu
marnowaniu
żywności

Ustawa o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności – zakres

- Ustawa o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności z dnia 19 lipca 2019 r. (Dz.U. z 2019 r. poz. 1680 ze zm.)
- Czego dotyczy?
- Zasady postępowania z żywnością oraz obowiązki sprzedawców żywności w celu przeciwdziałania marnowaniu żywności oraz negatywnym skutkom społecznym, środowiskowym i gospodarczym wynikającym z marnowania żywności

Kluczowe definicje (1)

- **marnowanie żywności** - wycofywanie z etapu dystrybucji żywności, która spełnia wymogi prawa żywnościowego, w tym określone w Rozporządzeniu 178/2002, w szczególności ze względu na zbliżający się upływ terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości lub ze względu na wady wyglądu tych środków spożywczych albo ich opakowań i przeznaczanie ich do unieszkodliwiania jako odpady
- **sprzedawca żywności** - podmiot prowadzący przedsiębiorstwo spożywcze [...], w zakresie sprzedaży żywności w jednostce handlu detalicznego lub hurtowego o powierzchni sprzedaży w rozumieniu art. 2 pkt 19 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2020 r. poz. 293, 471, 782, 1086 i 1378) powyżej 250 m², w której przychody ze sprzedaży żywności stanowią co najmniej 50% przychodów ze sprzedaży wszystkich towarów

Kluczowe definicje (2)

- **organizacja pozarządowa** - organizację pozarządową oraz podmiot, o których mowa odpowiednio w art. 3 ust. 2 i ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2020 r. poz. 1057), których celem statutowym jest wykonywanie zadań w sferze zadań publicznych w zakresie:
 - a) pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób,
 - b) wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
 - c) działalności charytatywnej, polegającej w szczególności na przekazywaniu żywności osobom potrzebującym lub prowadzeniu zakładów żywienia zbiorowego dla osób potrzebujących

Obowiązki sprzedawcy

- Rodzaje obowiązków po stronie sprzedawcy:
 - obowiązek zawarcia umowy z organizacją pozarządową
 - obowiązek prowadzenia kampanii edukacyjno-informacyjnych
 - ponoszenie opłaty za marnowanie żywności
 - sprawozdania o marnowanej żywności

Obowiązek zawarcia umowy z organizacją pozarządową

- Sprzedawca żywności jest **obowiązany do zawarcia umowy w formie pisemnej lub elektronicznej** pod rygorem nieważności **z organizacją pozarządową dotyczącej nieodpłatnego przekazywania żywności** spełniającej wymogi prawa żywnościowego, w tym określone w rozporządzeniu (WE) nr 178/2002, a nieprzeznaczonej do sprzedaży, w szczególności ze względu na wady wyglądu tej żywności albo jej opakowań, z wyjątkiem napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 1,2% oraz napojów alkoholowych będących mieszaniną piwa i napojów bezalkoholowych, w których zawartość alkoholu przekracza 0,5%, z przeznaczeniem na wykonywanie przez tę organizację zadań (...)

Obowiązek prowadzenia kampanii edukacyjno-informacyjnych

- Sprzedawca żywności jest obowiązany do prowadzenia w jednostce handlu (...) kampanii edukacyjno-informacyjnych w zakresie racjonalnego gospodarowania żywnością oraz przeciwdziałania marnowaniu żywności co najmniej raz w roku przez co najmniej dwa kolejne tygodnie, w każdym dniu działalności jednostki handlu.
- Kampanie (...) są prowadzone wspólnie z organizacją pozarządową, z którą sprzedawca żywności zawarł umowę (...).
- Na kampanie(...) można przeznaczyć nie więcej niż 20% środków pochodzących z opłaty (...).

Ponoszenie opłaty za marnowanie żywności

- Sprzedawca żywności jest obowiązany do ponoszenia opłaty za marnowanie żywności, zwanej dalej „opłatą”.
- Opłatę oblicza się jako iloczyn stawki opłaty i masy marnowanej żywności. Podstawę obliczenia opłaty stanowi 90% masy marnowanej żywności w kilogramach.
- Stawka opłaty wynosi 0,1 zł za 1 kg marnowanej żywności.
- Opłatę pomniejsza się o koszty poniesione przez sprzedawcę żywności na prowadzone kampanie edukacyjno-informacyjne (...).
- Opłatę pomniejsza się o poniesione przez sprzedawcę żywności koszty wykonania umowy (...) w szczególności koszty transportu i dystrybucji żywności.
- Opłata jest obliczana na koniec roku kalendarzowego.

Ponoszenie opłaty za marnowanie żywności (2)

- Sprzedawca żywności ustala we własnym zakresie wysokość należnej opłaty i wnosi ją na rachunek bankowy organizacji pozarządowej, z którą zawarł umowę, o której mowa w art. 3 ust. 1, do dnia 30 kwietnia roku kalendarzowego następującego po roku, którego opłata dotyczy. Jeżeli sprzedawca żywności zawarł umowę, o której mowa w art. 3 ust. 1, z więcej niż jedną organizacją pozarządową, opłatę dzieli się między wszystkie organizacje proporcjonalnie do ilości odebranej przez nie żywności. W przypadku gdy sprzedawca żywności nie przekazał żywności żadnej z organizacji pozarządowych, przekazuje opłatę w częściach równych wszystkim organizacjom, z którymi zawarł umowę.
- W przypadku niezawarcia umowy, o której mowa w art. 3 ust. 1, sprzedawca żywności wnosi, w terminie określonym w ust. 7, należną opłatę na rachunek bankowy wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej na terenie województwa, w którym znajduje się siedziba sprzedawcy żywności. Środki pochodzące z opłaty przeznaczone są na działania w zakresie przeciwdziałania marnowaniu żywności.

Ponoszenie opłaty za marnowanie żywności (3)

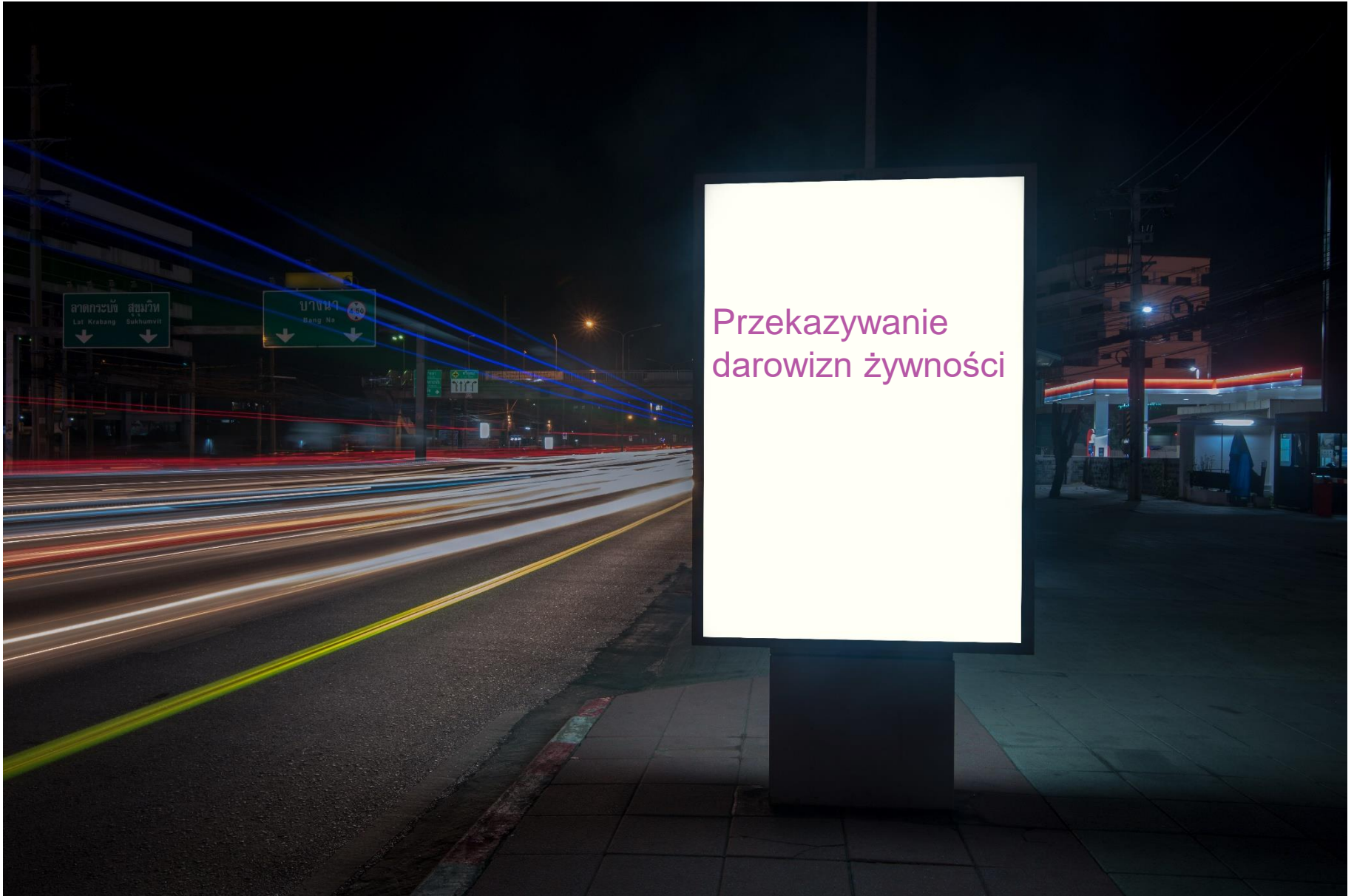
- W przypadku gdy wysokość całej opłaty nie przekracza 300 zł, opłaty nie wnosi się.
- Sprzedawca żywności zamieszcza informację o wysokości należnej opłaty lub wartości żywności przekazanej organizacjom pozarządowym, z przeznaczeniem na wykonywanie przez te organizacje zadań (...), w sprawozdaniu finansowym (...), oraz na swojej stronie internetowej, jeżeli ją prowadzi.
- Środki pochodzące z opłaty organizacja pozarządowa przeznacza na wykonywanie zadań (...), w tym na pokrywanie kosztów administracyjnych.
- Organizacja pozarządowa może przeznaczyć na pokrycie kosztów administracyjnych nie więcej niż 20% środków pochodzących z opłaty.

Sprawozdania o marnowanej żywności

- Sprzedawca żywności składa wojewódzkiemu funduszowi ochrony środowiska i gospodarki wodnej na terenie województwa, w którym prowadzi on działalność w zakresie sprzedaży żywności, pisemne roczne sprawozdanie o marnowanej żywności zawierające dane o całkowitej masie marnowanej żywności w danym roku oraz wysokości należnej opłaty wraz ze wskazaniem wysokości opłaty, która zostanie wpłacona do funduszu, w terminie do dnia 31 marca roku kalendarzowego następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie.

Sankcje

- Niezłożenie sprawozdania – kara grzywny
 - Niezawarcie umowy z organizacją pozarządową - kara pieniężna 5000 zł
- * sprzedawca żywności wykaże, że nie było możliwe zawarcie umowy dotyczącej nieodpłatnego przekazywania żywności z organizacją pozarządową wykonującą zadania (...) na terenie powiatu, w którym prowadzi on działalność w zakresie sprzedaży żywności
- Niewniesienie opłaty (w całości, w części lub nie w terminie) - kara pieniężna w wysokości od 500 zł do 10 000 zł

Przekazywanie
darowizn żywności

Darowizny żywności – wybrane aspekty prawne (1)

- Jaką żywność można przekazywać w ramach darowizn?
- Umowa darowizny – wybrane aspekty cywilnoprawne i compliance
- Dystrybucja wewnętrzna oraz próbki i prezenty

Darowizny żywności – wybrane aspekty prawne (2)

- Art. 52 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia - środki spożywcze oznakowane datą minimalnej trwałości lub terminem przydatności do spożycia mogą znajdować się w obrocie do tej daty lub terminu.

- Sankcja

Kto:

1) używa do produkcji lub wprowadza do obrotu środek spożywczy po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości, [...]

podlega karze grzywny.

2. Jeżeli sprawca dopuszcza się czynu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, w stosunku do środków spożywczych po upływie ich terminu przydatności do spożycia, o znacznej wartości, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

- ALE także inne regulacje w zakresie prawa żywnościowego, w szczególności Rozdział Va Załącznika II do Rozporządzenia 852/2004 w sprawie higieny środków spożywczych

Darowizny żywności – wybrane aspekty prawne (3)

- Podmioty prowadzące przedsiębiorstwa spożywcze mogą redystrybuować żywność do celów darowizn żywności pod następującymi warunkami:

1) Podmioty prowadzące przedsiębiorstwa spożywcze regularnie sprawdzają, czy żywność, za którą są odpowiedzialne, nie jest szkodliwa dla zdrowia i czy jest zdatna do spożycia przez ludzi zgodnie z art. 14 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 178/2002. Jeżeli przeprowadzona kontrola jest zadowalająca, podmioty prowadzące przedsiębiorstwa spożywcze mogą dokonywać redystrybucji żywności zgodnie z pkt 2:

— w przypadku żywności, w odniesieniu do której stosuje się **termin przydatności do spożycia** zgodnie z art. 24 rozporządzenia (UE) nr 1169/2011 – przed upływem tego terminu;

— w przypadku żywności, w odniesieniu do której stosuje się **datę minimalnej trwałości** zgodnie z art. 2 ust. 2 lit. r) rozporządzenia (UE) nr 1169/2011 – przed upływem i po upływie tego terminu; lub

— w przypadku żywności, dla której **data minimalnej trwałości nie jest wymagana** zgodnie z pkt 1 lit. d) załącznika X do rozporządzenia (UE) nr 1169/2011 – w dowolnym momencie.

Darowizny żywności – wybrane aspekty prawne (4)

2) Podmioty prowadzące przedsiębiorstwa spożywcze zajmujące się żywnością, o której mowa w pkt 1, oceniają, czy żywność nie jest szkodliwa dla zdrowia i jest zdatna do spożycia przez ludzi, biorąc pod uwagę co najmniej:

— datę minimalnej trwałości lub datę przydatności do spożycia, zapewniającą wystarczająco długi pozostały okres przechowywania, aby umożliwić bezpieczną redystrybucję i użycie przez konsumenta końcowego;

— w stosownych przypadkach integralność opakowania;

— właściwe warunki przechowywania i transportu, w tym mające zastosowanie wymogi dotyczące temperatury;

— w stosownych przypadkach datę zamrożenia zgodnie z sekcją IV pkt 2 lit. b) załącznika II do rozporządzenia (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady⁴⁰);

— warunki organoleptyczne;

— zapewnienie identyfikowalności zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 931/2011⁴¹) w przypadku produktów pochodzenia zwierzęcego.

Dyskusje
nad zmianą
przepisów dot.
oznaczania
trwałości żywności

Dyskusje nad zmianą przepisów dot. oznaczania trwałości żywności

ANNEX

Annex X to Regulation (EU) 1169/2011 is amended as follows:

Under Point 1 of Annex X of Regulation (EU) No 1169/2011, indent a, is replaced by the following:

- (a) The date shall be preceded by the words:
- ‘Best before ...’ when the date includes an indication of the day,
 - ‘Best before end ...’ in other cases,

And followed by the words ‘often good after’

(a bis) The date of minimum durability shall be indicated as follows:

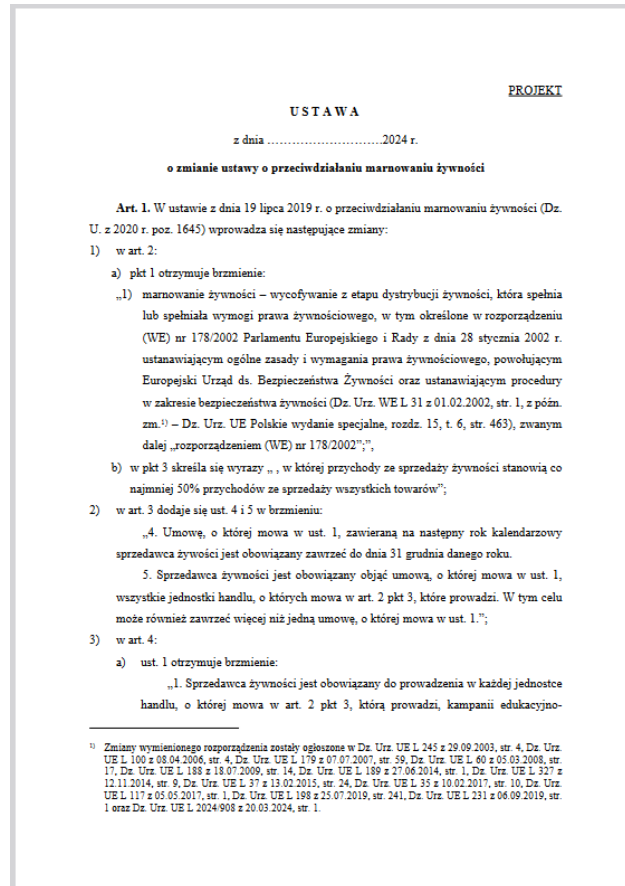
In Polish	Najlepiej spożyć przed Często dobre dłużej
-----------	---

Źródło: https://www.foodnet.cz/images/Delegated_act_date_marking_08032023_-_FIC_GROUP.pdf

Projekt ustawy o
zmianie ustawy o
przeciwdziałaniu
marnowaniu
żywności

Projekt ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności

Informacje o projekcie

- Projekt z dn. 10.09.2024
- Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi / Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Stan prac

Źródło: <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12390107/katalog/13085095#13085095>

Kluczowe proponowane zmiany (1)

- Doprecyzowanie definicji „marnowania żywności”, która wskazuje, że za żywność marnowaną należy uznawać każdą żywność, która kiedykolwiek spełniała wymogi prawa żywnościowego i w stosunku do której sprzedawca doprowadził do sytuacji, że nie jest już możliwa do spożycia przez ludzi.
- Zobowiązanie „sprzedawców żywności” aby umowami na nieodpłatne przekazywanie żywności organizacji pozarządowej objęte były wszystkie jednostki handlu sprzedawcy (czyli także pojedyncze sklepy) o powierzchni powyżej 250 m².
- Podniesienie opłaty za marnowaną żywność z 0,1 zł/kg na 0,5 zł/kg.
- Wprowadzenie maksymalnego odliczenia od opłaty, tj. sumy kosztów kampanii i kosztów transportu i dystrybucji do maksymalnie 20 % opłaty.

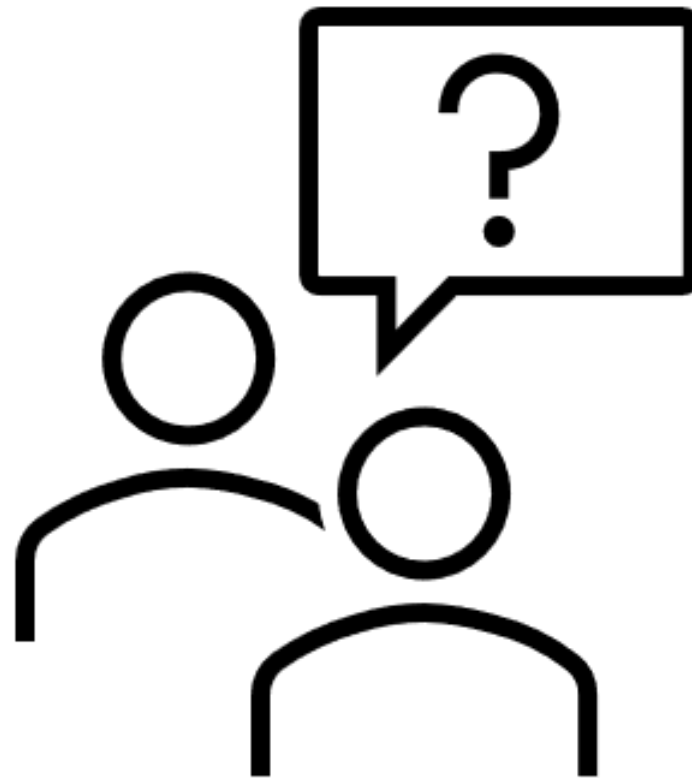
Kluczowe proponowane zmiany (2)

- Wprowadzenie kary w przypadku niezrealizowania kampanii edukacyjno-informacyjnych w wysokości 5 000 zł;
- Podniesienie kary pieniężnej za niewniesienie opłaty, wniesienie w niepełnej wysokości albo po terminie do kwoty od 5 000 zł do 15 000 zł.
- Wprowadzenie terminu, do którego sprzedawcy żywności mają podpisać umowę z organizacją pozarządową, tj. do 31 grudnia na następny rok kalendarzowy.
- Wprowadzenie obowiązku dla sprzedawców żywności do prowadzenia miesięcznej ewidencji żywności przekazanej poszczególnym organizacjom pozarządowym oraz miesięcznej ewidencji marnowanej żywności ze wskazaniem rodzaju i ilości marnowanej żywności.

Pytania
i odpowiedzi

Pytania i odpowiedzi

Dane do kontaktu

Michał Tracz

Partner
Radca prawny
michal.tracz@krklegal.pl
+48 517 328 870